

ються особливостями японської культури, що вплинула на специфіку національного характеру (працьовитість, колективізм, схильність перед авторитетом, потреба в гармонізації міжособистісних стосунків, прагнення до самовдосконалення і т. д.). Система державної служби України має свою специфіку, обумовлену довгим історичним процесом державотворення, особливостями культури та менталітету.

Проведений порівняльний аналіз свідчить, що найбільша відмінність державної служби України та Японії полягає навіть не у організаційно-правовому наповненні цих моделей, а у тому, що вітчизняна державна служба більшою мірою позбавлена ознак системності, а, швидше, означає механічну сукупність необхідних елементів, як то правовий, організаційний, соціальний, економічний, культурний інститути. Ефективність взаємодії цих елементів, як свідчить приклад східної моделі, залежить від того, наскільки якісно система державної служби функціонує як підсистема політичної системи суспільства. Зміни одного елементу системи повинні відбувати-

ся з урахуванням потреб і можливостей усієї системи. Українська модель державної служби ще тільки прямує до цілісності, тобто такого механізму, який функціонує на основі включення усіх інститутів, що змушує переосмислювати державотворчий процес загалом.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – К. : Істина, 2008. – 500 с. 2. Закон України "Про державну службу" від 16 грудня 1993 р. – №3723-ХП // ВВР України. – 1993. – № 52. 3. Інформаційне видання "Державна служба в цифрах 2012" / упоряд. та відп. ред. М. Канавець. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2012. – 22 с. 4. *Нагребецька І.* В'ячеслав Толкованов: Модернізація державної служби: якісні адміністративні послуги меншою кількістю професійних управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrier.gov.ua/uk/articles/vyacheslav-tolkovanov-modernizaciya-derzhavnoyi-sl/p>. 5. Закон України "Про державну службу" від 16 грудня 1993 р. – №3723-ХП // ВВР України. – 1993. – № 52. 6. *Хриптак Ю.* Оплата праці державних службовців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakjust.gov.ua/main/en/publication/content/1097.htm>.

Надійшла до редколегії 11.02.13

Г. В. Мамчур

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЛУЖБА В УКРАИНЕ И ЯПОНИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Осуществлен сравнительный анализ государственной службы Украины и Японии. Принято во внимание, что украинская модель находится в процессе реформирования, а японская – приобрела исторически обусловленного очертания и представляет достаточно эффективный механизм функционирования.

Ключевые слова: государственная служба, система государственной службы Японии, система государственной службы Украины.

G. V. Mamchur

PUBLIC SERVICE IN UKRAINE AND JAPAN: A COMPARATIVE ANALYSIS

Carried out the comparative analysis of state service of the Ukraine and Japan. Taken into consideration that the Ukrainian model is in the process of reform and the Japanese – has become the historically conditioned definition and presents quite an effective mechanism of functioning.

Keywords: state service, Japanese state service system, Ukrainian state service system.

УДК 32.019.5

С. Ю. Машаровська, асп., КНУТШ

ІМПЕРСЬКІ МАНІПУЛЯТИВНІ СТРАТЕГІЇ В ГЕОПОЛІТИЧНІЙ ДОКТРИНІ Ю. ЛИПИ

Статтю присвячено аналізу геополітичної доктрини Ю. Липи в якій розвінчується низка маніпулятивних тез імперської пропаганди

Ключові слова: маніпуляція, простір, геополітика, уявлення, історія, політичні міфи

Одним з свідчень високого рівня розвитку української політичної думки є її розгалуженість та професійність спеціалізованих концепцій. Інтелектуальний потенціал наших співвітчизників дозволяв їм, навіть за складних умов початку ХХ ст., вести наукову діяльність, співзвучну з діяльністю провідних європейських вчених. В даному випадку мова піде про внесок, що зробили у континентальну географічну та геополітичну науку вітчизняні мислителі. Крім того, попри загальноєвропейський характер актуальності досліджень, для майбутнього української державності мало принципове значення теоретичне обґрунтування її визначної ролі у політичній географії та геополітиці регіону. Особливість розташування та історичної долі України створила передумови для постійних інтелектуальних пересмикувань та спроб нав'язати чужу імперську парадигму. Подібна стороння парадигма ґрунтувалася на низці хибних положень, що стосувалися географічної, етнічної та геополітичної приналежності українських земель, що виконували відверто маніпулятивну функцію, заважаючи консолідації нації. Реальною протидією цим маніпуляціям на той час виступили чисельні дослідження науковця з європейським ім'ям – Ю. Липи.

Саме тому важливою видається *мета даної статті*, що полягає у вивченні основних положень доктрини Ю. Липи, що розвінчують шовіністично-імперські геополітичні концепції радянських дослідників.

Головною з життєво необхідних прикмет нації, що відбулася, є її усвідомлення свого стратегічного позиціонування, реальних інтересів та ментальних особливостей. Науково обґрунтовані знання нації про саму себе, своє походження та простір існування, дають можливість уникати зовнішніх маніпулятивних впливів, що ґрунтуються на недостатності відомостей про себе. В першій половині ХХ ст. саме Ю. Липою була піддана критиці та зруйнована чужа геополітична модель, та, натомість, сформульована власне українська.

Отримавши медичну освіту, Ю. Липа продовжив писати на суспільно-політичну тематику. Так, після багатьох художніх та поетичних творів письменник опублікував "Українську трилогію", до якої увійшли: "Призначення України", "Чорноморська доктрина" та "Розподіл Росії". За "антирадянську" діяльність закатований до смерті НКВС 20 серпня 1944 р. у селі Бунів Яворівського району.

Одним з основних завдань написаної 1938 р. праці "Призначення України", безперечно, можна вважати необхідність глибоко відчутти свою державу як цілість. Для того, щоб виконати це завдання, Юрій Липа починає з розвінчання міфів та різноманітних штучних маніпуляцій (історичних, лінгвістичних, психологічних, ідеологічних), що насаджувалися на теренах України як імперською Росією, так і радянською. Для ствердження нації та її єдності, необхідно, понад усе: "власний терен, власна місія і почування нехоті до чужих – ось що є

найпевніше в окресленні слова нація!" Таке поєднання дає підсвідоме відчуття "свого", воно сформоване ірраціональним шляхом та складає основу найважливішого національного архетипу. Саме моральна площина, а не кровопролитні битви складають основу щоденного ствердження нації, "наси́льство в цій боротьбі – тільки останній акорд, не більше". Головною небезпекою є похід ворожого світогляду проти тисячолітнього (українського – С. М.) світогляду. І саме викорчування та знесилання родової моралі супротивника є законом сучасної боротьби. Визначаючи національну одність, Ю. Липа підкреслює, що одність там, де на першому місці поставлено традиції духу та геополітичні конечності, з яких випливає їх політика та дорога до експансії.

Натомість, радянська влада обрала собі за стратегію ототожнення території та народів через переселення мас, в надії на те, що відірваність від природних теренів та мішанина етносів позбавить їх ідентичності, а, отже, – спротиву уніфікації. Головною метою таких маневрів Ю. Липа називає прагнення перейти від формули "совітські народи" до "совітського народу". Паралельно з тим радянські доктринери творять свою історичну концепцію, названу дослідником "великою втечею Москви", втечею від органічної та етнічної історії, коренів і традицій самої Московщини-Росії. Серед проявів того жаху перед історичними особливостями яскраво виступає знищення історичної концепції золотоординського походження та спадковості Росії авторства Покровського; знищення цілої низки наук та їх творців. Натомість, у вищих школах вводять "трохи тупий підручник часів царату – буржуазний "Курс історії Росії" професора Ключевського". "Так, – пише Липа, – нова еліта Москви показує своїм народам нову історію з "руським человеком Ягеллом", з "російським князем Владіміром", "витягає брудного, замусоленого царськими жандармами Іловайського" [1]. Паралельно з тим закладаються перші цеглини панівної мови, підкріплені абсурдними концепціями радянських вчених-лінгвістів, наприклад, концепція відсутності окремих мов, але наявність... одної індоєвропейської мови у різних стадіях свого розвитку, що повинна стати основою для створення "совітської мови" з російською в основі.

Ще одним розповсюдженням прийомом ідеологічного конструювання ранньої радянської реальності є фальшування історичних документів – "Літопис Строганових", "Сказання про Сибірську землю", "Повість про В'ятку", та нищення археологічних пам'яток, які, зрозуміло, не можливо було сфальшувати, наголошує Ю. Липа.

Подібні цивілізаційні моделі, що в різний час з'являлись і занепадали на українських теренах, справили різнобічний вплив на національний характер. Наголошуючи на неоднорідності будь-якої нації, Ю. Липа слушно зазначає: "Для британця Англія – це бретонці, саксонці, нормани, галлійці, і т. д. Для нього немає нічого дивного в тому, що, скажімо, існує кельтський чи шотландський партикуляризм. Навіть для француза Франція – це лігури, кельти, франки, бургунди. Зрештою, сам характер раси не можна описати, як подаючи його складні" [2].

Повертаючись до внутрішніх справ, дослідник зазначає, що головним законом розселення українців пов'язане з чорноземом та цитує К. Хаусхофера, який у своїх кордонах відмітив різницю між українцями та росіянами. "Візьмім... протилежність між великоросами у північних підсолових оселях, у рідкому лісі, в тайзі – і між українцями – південними осадними на чорноземі в степах і лісостепах" [3]. Також з чорноземом як визначною характеристикою українського простору, пов'язує автор і густоту населення, яка зумовлена родючістю землі та становить основу міцної держави. Ю. Липа

наводить думку свого попередника у справі української геополітики С. Рудницького: "Родючість української землі була, мабуть, одною з головних основ творення й існування української держави, бо підсобляла хліборобству, осілости та й загущенню населення" [4]. Але зміна ідеології та характеру радянського державного утворення, у складі якого опинилась Україна, спричинило й серйозні зміни у психології мас, зазначає Ю. Липа. Спосіб мислення людей змінюється разом зі способом виробництва, збільшенням міст та зайнятості великої кількості людей на фабриках та заводах. У міських громадах простіше поширювати ідеологічні настанови та русифікацію населення. Таким чином, вирвані з зеленої трясовини села мільйони людей не мають точки опору ні в чим, окрім як в собі, у зручному використанні ситуації, у власній відпорі та швидкості. Вони привикли до динамізму, до несподіванок, до швидкої організації праці й боротьби. Тим самим надаються більше, як давні селяни, до воєнного і суспільного зриву. Звичайно, певна частина цих людей піддалась впливам русифікації та що значно гірше, ідеологічним впливам. На виході, творці радянської системи отримали людський продукт, що його Ю. Липа характеризує наступним чином: "Назагал це люди, які звикли мати над собою сильну владу і не мають ані сильних переконань, ані активного націоналізму. Це – номади за характером, не зв'язані нічим з територією, зате спрагнені певного бюрократичного ладу й пенсії".

Просторова стратегія державності. Запобігаючи ще одному типовому маніпулятивному прийому, Ю. Липа висуває тезу про зникнення якогось "слов'янського народу", визначаючи поняття "старослов'янщини" як "ненауковий винахід, розрахований тільки на політичні ефекти. Ніхто не сміє говорити про спільний "пранарод італо-франко-іспано-румунів". Це виглядало б ошуканством" [5]. Натомість, головною пам'яткою тієї доби є Київ як осередок політичного, релігійного та культурного життя Східної Європи. Ю. Липа позиціонує Київ як місто-Апостола і місто-войовника, яке ввійшло майже в історичну підсвідомість української нації. Та, на майбутнє, має стати однією з головних точок, на які повинна геополітично спиратись українська державність. Північ та Київ, на думку автора, виступають одним із оплотів, що допоможе єднанню країни та її зміцненню.

Вкрай актуальні для сьогоднішнього є тези, висловлені дослідником у розділі "Побічні ідеї". Побічні ідеї автор визначає наступним чином: "це або подуми, створені чужинецькими урядами, або накинені чужинецькою опінією. Правда, вони відіграють іще деяку роль у світогляді пересічного українця, але не мають ані рушійного характеру, ані значення для будуччини. Всі вони походять з XIX століття. Це скоріш псевдогенеральні ідеї" [6].

Головною такою побічною ідеєю Ю. Липа називає протиставлення Сходу і Заходу, визначаючи його як відносно нове явище, що несе в собі виключно маніпулятивний зміст. "Бо ці "Заходи", "Сходи", "Європи" – це агітаційні штучки, скермовані проти сусідів" [7]. Натомість, ця дилема за фактом перестала бути актуальною по закінченню дії Андрусівського договору. "Тоді був Схід і Захід української дилемою; в цьому роздерті була доктрина найліпше використана. Бо це найбільш ворожа Україні доктрина. Немає певнішої для знищення України. Прикладімо "Схід – Захід" до українського релігійного життя – і будемо мати релігійну війну; прикладімо "Схід – Захід" до політичних орієнтацій – і будемо мати вдячне поле для попису (огляду) чужих агентів; прикладімо українську форму "народубастраду" до окреслення українського характеру – і будемо мати джерело українського поразенства, а не відчуття серединності" [8].

Зрештою, пише Ю. Липа, реальні геополітичні тенденції говорять про те, що передовсім не Схід і Захід є джерелом України. Найпершим джерелом України є Південь, де зросла культура та світогляд від самого початку. Звідти прийшло християнство, що було прийняте на Півночі – у Києві, який прийняв династію норманів, та перші традиції політичного життя Київської держави. Тому для України стратегічно важливим є створення в Криму потужного торговельного та військового флоту, що зробить потенційні геополітичні та гео економічні можливості реальними.

"Тільки вісь Південь – Північ є віссю українських земель. Як у добі античної і київської, так і в добі козацької. Успіх революції Богдана Хмельницького, правдоподібно, був уможливлений підтримкою османів. Для козаків передусім – опертям на Південь... Зрештою, ця українська вісь Південь – Північ є однією з найатракційніших (найпривабливіших) геополітичних осей на просторах між Балтією й Уралом" [9].

Ця вісь залишиться й надалі, її реальне втілення у життя дуже важливе при будові держави. "Геополітично беручи, для української державності є потрібні принаймні Чорне море і верхів'я Дніпра – в усякому разі, завжди південно-північна вісь. Лишень з такого геополітичного українського порядку може вирости ще більший творчий розмах. Тому творчий, що він відповідає характерові землі і раси" [10].

Чорноморський простір. Чорноморський простір автор порівнює з фортецею, яка має свої вулиці – ріки, що йдуть вглиб суші, з різних боків цей простір оточують мури. На заході і півдні – це вали Карпат, Балкан та Малоазійського масиву, зовсім на півночі це пущі та болота Дону й Дніпра з їх протоками, а на південному сході – західні береги Каспія із Закавказзя та Дагестаном. До цієї фортеці є три історичні брами: західна – ложе Дунаю, східна – давня Каспійська брама римлян та північна – протока Босфор і Дарданелли. Має ця фортеця й своє широке склепіння, з одного боку на Дунаї і Карпатах, а з іншого на Кавказі. Підмурами фортеці є турецька Анатолія.

Ключем до цього склепіння є північ України та Білорусь, яка запобігає граничному межуванню з балтійським та фінно-уральським експансійним осередком. Оборонний союз з Білоруссю Ю. Липа називає надзвичайно важливим для України та її безпеки. "У найглибшому інтересі України була і буде дуже чесна й дуже зичлива політика щодо білорусинів... З другого боку, при цілковитій незалежності невеликої Білорусі вона буде відтята від півдня й стане зняряддям сусідів зліва чи зправа, а значить, раною на карку України. Тим часом, при зичливому співжиттю – Білорусь може стати шоломом на голові України" [11]. Автор наголошує на тому, що геополітично білоруські землі це такі ж наддніпрянські землі, як середня Україна, і тому оборона північних земель України лежить на північних межах Білорусі.

Єдність Кавказу – в інтересах усіх чорноморських народів. Поряд з Білоруссю, важливу геополітичну роль для України відіграє Кавказ, об'єднанню якого, на противагу російським доктринам відношень "центр-периферія", повинна сприяти Україна. Наведемо декілька ключових тез Ю. Липи, що вдало окреслюють кавказьку регіональну проблему:

"Кавказ – надія України в її експансії на Південь, але й Україна – це надія для тих, хто змагають до об'єднання Кавказу. Лишень в інтересі України лежить єдність Кавказу, цієї греблі, що з неї стелиться поміст аж до Перської затоки" [12].

"Недарма Росія підбивала кожний народ Кавказу окремо. 1774 рік дав Росії Кубань й Терек, 1801 року

прийшла під російську владу Грузія, 1802 року – Осетія, 1813 року чере Гулістанський мир із Персією – Дербент, Баку, Ленкоран..." [13].

Але російська геополітика імперських часів за радянської влади достатньо кардинально змінює свій напрям. Так, замість осі царської Росії Петербург – Севастополь, вісь СРСР перетворюється на поземно східно-західну Москва – Сибір.

Море в геополітиці є важливою детермінантою розвитку національних характерів, наголошує Ю. Липа. Мореплавання додає до сильного характеру, опертого на відвазі, витривалості та далекосяжний погляд на суспільні справи. В українському випадку значення моря та Криму важко переоцінити. Оскільки Крим, глибоко вдаючись у Чорне море, ділить його на дві половини, східну і західну, його затоки дають найвдаліше місце для розташування флоту, чим користалися ще древні римляни. Через те Чорне море та Крим являють собою необхідну умову для становлення суходолового ведмедя Росії як світової держави. Заглиблюючись у історію російського чорноморського флоту, Ю. Липа пише наступне: "Друзі-оборонці" відійшли тільки по підписанню конвенції в Ункіяр-Ускелесі в 1833 р. В цій конвенції безсилому султанові надано титул "сторожа при протоках". "Сторож" зобов'язався замикати Босфор і Дарданелли на кожну вимогу для воєнних суден усіх держав, крім Росії. Це був перший і останній триумф Росії в Царгороді. "Коли б цей договір виконувано, Росія б мала Чорне море як велетенський цілком замкнений плацдарм. Звідти російський флот міг би шахувати все східне Середзем'я, а сам водночас був би забезпечений від кожного нападу" (М. Покровський).

Основою власне чорноморської доктрини Ю. Липи є створення конфедерації чорноморських держав, перенесення православного патріархату з Царгорода в Україну, піднесення великодержавності України в промислі, торгівлі та закордонній політиці.

Цікавими своєю далекоглядністю є міркування, висловлені Ю. Липою у третій частині трилогії під назвою "Розподіл Росії" (1941 р.).

Автор починає своє дослідження радянської проблеми з окреслення типових стереотипів, притаманних російській (яку він ототожнює з радянською) ментальності.

- 1) "Росія оточена бути не може";
- 2) "Росія має надмір людського матеріалу";

Подібне ставлення до свого простору та свого народу колись і могло давати позитивні наслідки, але наразі дає лише брак почуття відповідальності за свої чини. 1904–1905 рр. у японській війні росіяни твердили, що покидають японців шапками, а невдачу потім пояснили відсутністю сполучення з Далеким Сходом.

"Взагалі, чим більше центральна влада в Росії буде будувати залізницю, тим більше це сприятиме відосередкованому наставленню зорганізованими тими залізницями економічних і національних сил. Певну рацію мала рада міністрів Миколи I, коли одногосно протиставилась його планам будови залізниць" [14].

Так само небезпечною для будь-яких режимів є нормалізація духовного і суспільного життя на російських теренах. Коли центральна влада викаже щонайменшу відмову від державної сваволі та дотримання хоча б мінімальних засад справедливості, це буде для неї початком кінця, переконаний Ю. Липа. При першому натяку на можливість правосуддя відразу ж підіймали голови представники природних, економічних та національних змагань. І всі ці різноманітні національності, зібрані під російськими прапорами, розуміють, що не вигідно бути під таким проводом, котрий вже виконав свою історичну місію, не зумів економічно зорганізувати підвладний прос-

тір, і тим більш не розв'язав національних взаємовідносин між народами. *найголовнішим є те, що не розвинули сили (конкуренції – С. М.) в Росії, що й стане причиною занепаду, а можливо й кінця централістичної Росії (СРСР).* Для духовного та матеріального збагачення там має бути встановлений новий порядок [15]. (Саме так, як сталося п'ятдесят років по виходу книги, у 1991 р., за часів "перебудови" та "гласності" М. Горбачова.)

Хліборобство прийшло до московського народу дуже пізно. Звіроловство переважало до другої половини XVIII ст., а першими хліборобами були північні фіни, що навчилися обробляти землю у тюрків та болгар. "Ніхто так легко не покидає своїх ґрунтів, як селянин центральної Московії". Такий історично укладений стан речей відбився на їх психології. Москвин пасивний у суспільній акції але, "завжди охоче узнавав широкі плани і йшов за ними, за наказом, накиненим з гори, досить байдуже приймаючи зміни в особах начальників" [16].

Політика та ідеологія: "Політика Московії – це її власна натуральна політика, що виростає з московських людей, природи і положення" [17]. Забобони (стереотипи) суспільного життя мають бути усунені, оскільки викликають нові експансійні помилки, а з ними – нові нещастя московського народу. До таких помилок належить ідеологічна "надбудовка" під назвою "Великая Россия", створена духовенством [18].

Україна: "Щоб улегшити собі справу боротьби з українською стихією, керма Совітів, визначаючи межі автономної української республіки, обтягла доступ України до Криму і до Дону. Бажання відтяти також і Донецький басейн зустріло серед українських комуністів такий опір, що Ленін не посмів виділити Донбас із території України" [19].

Відкидаючи всі риторичні заклики до об'єднання, подібного до того, що відбулося за часів Б. Хмельницького, Ю. Липа пише, що "немає великої ідеї, що знову привела б до такого примирення. Нема на те об'єктивних політичних обставин. України не шарпають від півдня турки і татари, а від заходу поляки. На Московію не натискають

від півночі шведи і їх союзники. Навпаки, найбільше знищило Україну новітнє примирення з Московією" [20].

Автор також наголошує на тому, що переважна більшість націй, що на той час входили до Радянського Союзу, такі як Грузія, Киргизстан, Туркменістан, Казахстан та інші, попри примусове заселення (випадок Киргизстану) або поділ (Туркменістан), залишились вірними своїм родовим звичаям та традиціям. Що, на думку Ю. Липи сприятиме їх відокремленню слушно миті.

Але не лише стан та визвольні прагнення радянських республік аналізував Ю. Липа в "Розподілі Росії". Також в коло дослідницького зацікавлення потрапили Сибір та Далекий Схід, що мають свої геополітичні чинники та тенденції до відділення.

Отже, мусимо констатувати, що висловлені у праці "Розподіл Росії" 1941 р. прогнози стосовно занепаду Радянського Союзу через відсутність конкуренції та його розпаду виявились достовірними.

У цілому, важко переоцінити внесок Ю. Липи у розвиток української науки та, власне, історії політичної думки України. Географічний та історичний аналіз автора у підсумку дали глибоке розуміння сутності, особливостей та потенціалу незалежної України. Окреме значення має системна направленість праць Ю. Липи на розвінчання багатьох геополітичних та історичних міфів; нейтралізація маніпулятивних конструкцій, нав'язаних ззовні.

Список використаних джерел

1. Див.: Липа Ю. Всеукраїнська трилогія : у 2 т. Т. 1. Призначення України / уряд. О. Мислива, В. Яременко; передм. М. Головатий. – К. : МАУП, 2007. – С. 52. – (Бібліотека українознавства. Вип. 12). 2. Там само. – С. 154. 3. Там само. – С. 33. 4. Там само. – С. 34–35. 5. Там само. – С. 248. 6. Там само. – С. 271. 7. Там само. – С. 271. 8. Там само. – С. 309. 9. Там само. – С. 310. 10. Там само. – С. 312–313. 11. Липа Ю. Всеукраїнська трилогія : у 2 т. Т. 2. Чорноморська доктрина. Чорноморський простір (Атлас). Розподіл Росії / уряд. О. Мислива, В. Яременко. передм. М. Головатий. – К. : МАУП, 2007. – С. 19. – (Бібліотека українознавства. Вип. 12). 12. Там само. – С. 44. 13. Там само. – С. 45. 14. Там само. – С. 208. 15. Там само. – С. 244. 16. Там само. – С. 245. 17. Там само. – С. 261. 18. Там само. – С. 265. 19. Там само. – С. 266. 20. Там само. – С. 280.

Надійшла до редколегії 11.02.13

С. Ю. Машаровская

ИМПЕРСКИЕ МАНИПУЛЯТОРНЫЕ СТРАТЕГИИ В ГЕОПОЛИТИЧЕСКОЙ ДОКТРИНЕ Ю. ЛИПЫ

Статья посвящена анализу геополитической доктрины Ю. Липы в которой развенчивается ряд манипулятивных тезисов имперской пропаганды.

Ключевые слова: манипуляции, пространство, геополитика, представления, история, политические мифы.

S. Y. Masharovska

IMPERIAL MANIPULATIVE STRATEGIES IN Y. LYPY'S GEOPOLITICAL DOCTRINE

This article examines Lypa's geopolitical doctrine which refutes a number of manipulation theses of imperial propaganda.

Keywords: manipulations, geopolitical space, geopolitics, ideas, history, political myths.

УДК 321.74

Д. О. Печенюк, здобувач, КНУТШ

ПАРТИСИПАТОРНА ТЕОРІЯ ДЕМОКРАТІЇ ЯК НАПРЯМ СУЧАСНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

У даній статті здійснюється спроба системного дослідження концептуальних засад партисипаторної теорії демократії, виявляються її сильні та слабкі сторони, аналізуються історичні та теоретичні передумови виникнення. Автор звертається до аналізу ідей засновників теоретичного напрямку, К. Пейтмен, Б. Барбера, К. Макферсона тощо, з метою отримання узагальнених висновків щодо теоретичного фундаменту партисипаторної демократії. Активна громадянська участь у процесі прийняття політичних рішень, що досягається шляхом підвищення рівня загальної освіти і політичної культури громадян, визнається вихідним положенням.

Ключові слова: партисипаторна теорія демократії, партисипаторна демократія, прийняття рішень, участь громадян, освітня функція, політична культура.

Політична наука США є своєрідним віддзеркаленням тих соціально-політичних, економічних, культурно-історичних подій, що мали місце у процесі формування,

становлення та розвитку держави, що сьогодні безпечно визнається батьківщиною демократії, її основних принципів, ідеалів та інститутів. З іншого боку, вона